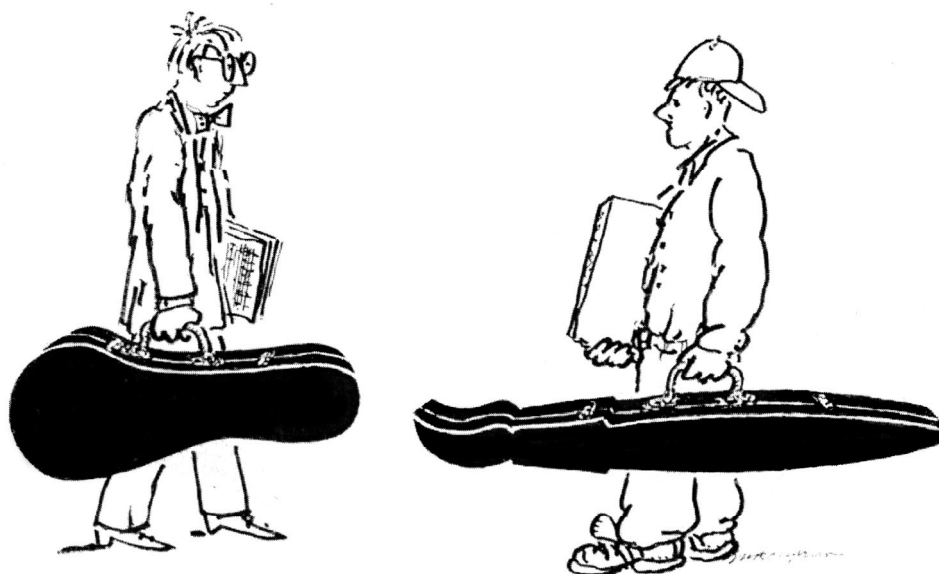

Program nauczania przedmiotu
PODSTAWY FOTOGRAFII i FILMU

do realizacji
w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych
- cykl czteroletni

rys. Józef Jurczyszyn

Program opracował:
Maciej Jędrzejec

Warszawa 2019

Autor programu:

Maciej Jędrzejec – grafik, filmowiec, twórca animacji oraz fotograf. Uczy fotografii, filmu, animacji oraz realizacji intermedialnych w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych oraz prowadzi zajęcia z cyfrowej obróbki fotografii w Studium Fotografii przy Związku Polskich Artystów Fotografików oraz okazjonalnie prowadzi zajęcia z programów graficznych pakietu Adobe. Studiował Informatykę i Ekonometrię na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Skończył Policealne Studium Fototechniczne w Zespole Szkół Fototechnicznych w Warszawie. Studiował oraz ukończył studia licencjackie na Wydziale Sztuki Nowych Mediów w Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych, gdzie obronił dyplom z Animacji. Następnie ukończył studia magisterskie na Wydziale Sztuki Mediów na warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych, gdzie również obronił dyplom z Animacji oraz videomappingu. Współpracuje z wieloma instytucjami oraz wydawnictwami.

Program oparty o program napisany przez Wojciecha Sternaka i Macieja Grzybowskiego.

Rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych ([Dz. U. z 2016 r. poz. 2248](#)).

Warszawa, 2019

Spis treści

.....	1
PODSTAWY FOTOGRAFII i FILMU	2
WSTĘP	5
OGÓLNA KONCEPCJA PROGRAMU	6
CELE KSZTAŁCENIA	7
CELE OGÓLNE:	7
CELE SZCZEGÓLNE:	7
OPIS OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW NA KONIEC ETAPU KSZTAŁCENIA	9
WARUNKI I SPOSOBY REALIZACJI ORAZ WSKAZÓWKI METODYCZNE	10
METODY ORAZ FORMY DZIAŁAŃ	10
KORELACJE MIĘDZYPRZEDMIOTOWE	11
DOSTOSOWANIE DO POTRZEB INDYWIDUALNYCH UCZNIÓW	12
WYMAGANIA BAZOWE	12
PRZEDMIOTOWE KRYTERIA OCENY	14
KRYTERIA OCENY ZADAŃ FOTOGRAFICZNYCH I FILMOWYCH	15
TREŚCI KSZTAŁCENIA: MATERIAŁ NAUCZANIA I OPIS OSIĄGNIĘĆ	17
PODSTAWY FOTOGRAFII I FILMU - FOTOGRAFIA	17
1. PODSTAWOWE POJĘCIA ZWIĄZANE Z BUDOWĄ I FUNKCJONOWANIEM SPRZĘTU FOTOGRAFICZNEGO	17
2. ŚWIATŁO W FOTOGRAFII	18
3. FOTOREPORTAŻ	18
4. TWORZENIE OBRAZU FOTOGRAFICZNEGO W TECHNICIE CYFROWEJ	19
5. DZIEDZINY FOTOGRAFII ARTYSTYCZNEJ	20
PODSTAWY FOTOGRAFII I FILMU - FILM	22
1. FILM. CHARAKTERYSTYKA DZIEDZINY I OMÓWIENIE JEJ GATUNKÓW	22
2. PROCES POWSTAWANIA FILMU	22
3. BUDOWA UTWORU FILMOWEGO	23
4. PODSTAWY BUDOWY I OBSŁUGI URZĄDZEŃ REJESTRUJĄCYCH	24
5. ŚWIATŁO ORAZ DŹWIĘK W FILMIE	25
6. MONTAŻ FILMOWY	26
LITERATURA PRZEDMIOTU	27

WSTĘP

Program przeznaczony jest do realizacji w czteroletnim liceum plastycznym (IV). Skonstruowany został w oparciu o podstawę programową kształcenia artystycznego sformułowaną w Rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2248).

W cytowanym rozporządzeniu opublikowano przykładową podstawę dla przedmiotu: podstawy fotografii i filmu, zgodnie z którą sformułowane zostały wymagania programowe.

W przypadku, gdy zajęcia będą miały być prowadzone w klasie/grupie o profilu Realizacje Intermedialne godziny przeznaczone na Podstawy Fotografii i Filmu można przeznaczyć na zwiększenie godzin Realizacji Intermedialnych w cyklu nauczania.

OGÓLNA KONCEPCJA PROGRAMU

Uczniowie podczas nauki przedmiotu podstawy fotografii i filmu, zdobywają wiedzę w posługiwaniu się obrazem, która jest niezbędna do funkcjonowania w zawodzie plastyka i komunikowania się we współczesnym świecie, niezależnie od nauczanej specjalności. W procesie kształcenia uczeń zdobywa podstawowe umiejętności z dziedziny fotografii oraz filmu, a poprzez działania praktyczne, obudowane wiedzą teoretyczną, rozwija swoją kreatywność.

Program w części zasadniczej dostosowany jest do potrzeb uczniów przeciętnych i realizowany będzie w czasie 1-2 godzin tygodniowo w klasach III oraz V klas licealnych (sumaryczna liczba godzin – 90 – w całym cyklu nauczania). Został podzielony na dwie główne części:

- W części pierwszej sformułowane zostały cele kształcenia, omówione zostały warunki i sposoby realizacji (w tym podstawowe metody i formy kształcenia w zakresie przedmiotu) oraz wymagania i kryteria oceny.
- W części drugiej przedstawione zostały treści kształcenia z podziałem na poszczególne działy. Materiał nauczania (wraz z osiągnięciami uczniów w ramach poszczególnych obszarów) został ułożony w porządku, który uwzględniają najbardziej popularne taksonomie celów kształcenia dziedziny poznawczej, a przede wszystkim w porządku określonym przez podstawę programową z podziałem na: wiadomości, działania projektowe oraz kreację. W tej części programu sformułowane zostały także osiągnięcia uczniów w powiązaniu z realizowanym zadaniem oraz formy sprawdzania osiągnięć uczniów.

CELE KSZTAŁCENIA

CELE OGÓLNE:

- Rozbudzanie twórczej i refleksyjnej postawy wobec siebie i świata, wartości estetycznych, etycznych i innych.
- Pobudzanie aktywności intelektualnej, kształtowanie postaw kreatywnych, zainteresowań i zamiłowania w tworzeniu szeroko pojmowanej kultury plastycznej.
- Rozwijanie inwencji, wyobraźni i wrażliwości plastycznej uczniów oraz poznawanie wybitnych realizacji z zakresu fotografii oraz filmu z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.
- Pogłębianie zainteresowań uczniów poprzez poszukiwanie wiedzy, zdobywanie doświadczeń, działania innowacyjne i eksperymentalne.
- Rozwijanie sprawności i umiejętności poprzez stosowanie uniwersalnych metod postępowania się środkami artystycznymi i technologicznymi właściwymi dla fotografii oraz filmu.
- Ukazywanie uczniom różnych funkcji sztuki – estetycznej, poznawczej, użytkowej.
- Inspirowanie uczniów do aktywności twórczej, udziału w różnych formach konfrontacji artystycznych, sprawdzenia się w działaniach konkretnych.
- Podejmowanie działań promujących samodzielność uczniów.
- Przygotowanie uczniów do samodzielnych realizacji przekazów wizualnych adekwatnych do charakteru zadań, przy wykorzystaniu odpowiednich materiałów i technologii.
- Przygotowanie uczniów do działań twórczych realizowanych przy użyciu najnowszych technologii i umiejętności stałej aktualizacji wiedzy z tej dziedziny.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- Zapoznanie uczniów z podstawowymi wiadomościami na temat historii fotografii i filmu, a także przedstawienie wybitnych twórców z obu dziedzin.
- Kształcenie umiejętności rozróżniania podstawowych gatunków fotografii, a także filmu.
- Zapoznanie z elementarnymi pojęciami z zakresu fotografii i filmu, technik i technologii.
- Zapoznanie z elementami obrazu fotograficznego oraz filmowego.
- Poznanie nowoczesnych urządzeń, technik i technologii multimedialnych do rejestracji i przetwarzania obrazu, dźwięku i światła.
- Zapoznanie z właściwościami optyki, rozróżnianie rodzajów źródeł światła.
- Zapoznanie z poszczególnymi etapami powstawania filmu i budową utworu filmowego.
- Zapoznanie z najważniejszymi pojęciami technicznymi dotyczącymi filmu, światła i dźwięku.
- Ćwiczenie umiejętności doboru odpowiedniego sprzętu do wykonania zadania.
- Zapoznanie z teorią i praktyką montażu filmowego.
- Zapoznanie uczniów z podstawami obsługi oprogramowania do tworzenia i edycji filmów.
- Zapoznanie uczniów z podstawami obsługi oprogramowania służącego do pracy przy tworzeniu i edycji fotografii.
- Nauczenie obsługi współczesnego sprzętu i urządzeń w pracowni fotografii i filmu.
- Realizacja różnorodnych zadań z zakresu fotografii artystycznej, dokumentalnej.

- Realizacja różnorodnych zadań z zakresu filmu oraz video w formie fabularnej, artystycznej, a także dokumentalnej.
- Kształtowanie umiejętności właściwego planowania realizacji zadania.
- Wykorzystywanie wiedzy i umiejętności w twórczy sposób.

OPIS OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW NA KONIEC ETAPU KSZTAŁCENIA

Szczegółowe opisy osiągnięć uzależnione są od realizowanego działu i dlatego sformułowane zostały po opisach materiału nauczania w drugiej części programu. Poniżej przedstawione zostały osiągnięcia ogólne, wspólne dla wszystkich podejmowanych zadań.

Uczniowie:

- Twórczo realizują prace z dziedziny fotografii i filmu, posługując się odpowiednimi środkami wyrazu i wyrażając własną osobowość artystyczną.
- Wykorzystują w pracach zarówno fotograficznych jak i filmowych wiedzę i umiejętności warsztatowe pozyskane w ramach innych, obowiązkowych przedmiotów.
- Korzystają z różnych źródeł informacji dotyczących przedmiotu.
- Umiejętnie i racjonalnie organizują stanowiska pracy zgodnie z obowiązującymi zasadami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy.
- Stosują przepisy dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska.
- Stosują w praktyce zasady techniczne i technologiczne związane z wykonywaniem prac fotograficznych.
- Stosują terminy i pojęcia z dziedziny fotografii oraz filmu.
- Dokumentują i prezentują własne dokonania twórcze.
- Dokonują ewaluacji własnej pracy.
- Uczestniczą w wystawach, projekcjach i innych wydarzeniach artystycznych.
- Podejmują wyzwania, biorąc udział w różnych konkursach i przeglądach.
- Na podstawie analizy formalnej dokonują świadomej oceny wartości artystycznych, estetycznych oraz technicznych dzieł fotograficznych i filmowych; dyskutują i formułują własne sądy i opinie.

WARUNKI I SPOSOBY REALIZACJI ORAZ WSKAZÓWKI METODYCZNE

Podstawa programowa realizowana jest z wykorzystaniem nowoczesnych technik i technologii oraz oprogramowania do obróbki obrazu fotograficznego.

METODY ORAZ FORMY DZIAŁAŃ

- **Komentarz teoretyczny (miniwykład)**
Poprzedza on każde działanie praktyczne ucznia, wprowadza w nowe zagadnienia, przybliża problemy związane z formą dzieła oraz techniką i technologią wykonania, zapoznaje z budową i funkcjami sprzętu fotograficznego, także z podstawowymi terminami plastycznymi i technicznymi, związanymi z konkretnym ćwiczeniem.
- **Realizacje warsztatowe**
Stanowią podstawową formę działań. W ramach tego przedmiotu zadania praktyczne muszą uwzględniać fazę przygotowań, realizacji, a następnie obróbki obrazu fotograficznego.
- **Korekta indywidualna i zbiorowa**
Uczeń wykonuje zadanie pod opieką nauczyciela. W trakcie realizacji jego działania są korygowane. Korekty prowadzone są z każdym uczniem w formie indywidualnej rozmowy i polegają na dokładnym przypomnieniu problematyki konkretnego zadania oraz zastosowania zarówno indywidualnych środków wyrazu, jak i techniki wykonawczej. Wszystkie czynności odbywające się w ramach korekty powinny ukierunkować ucznia na osiągnięcie optymalnych wyników końcowych, a więc realizację założonych celów zadania oraz inspirację ucznia do własnych indywidualnych poszukiwań. Uzupełnieniem korekty indywidualnej mogą być korekty zbiorowe, które polegają na omawianiu prac uczniów na szerszym forum, np. grupy.
- **Analiza przykładów z dziedziny fotografii, a także filmu**
Jest ważną procedurą osiągania celów. Przed realizacją zadań nauczyciel pokazuje przykłady prac archiwalnych oraz przykłady z literatury fachowej. Uczniowie nie tylko są lepiej przygotowani do wykonania zadania, lecz także uczą się oceniać prace pod względem technicznym i estetycznym.
- **Prace domowe uczniów**
Część zadań wymaga dłuższego przemyślenia i odpowiedniego przygotowania, dlatego są zalecane jako zadania domowe.
- **Prezentacja prac własnych**
Jedną z ważnych form działania pracowni jest przygotowywanie uczniów do prezentacji ich prac, począwszy od samej pracowni, następnie w całej szkole, jak i w ramach wystaw organizowanych przez instytucje zewnętrzne. Przygotowuje to uczniów do uczestniczenia w różnych formach życia plastycznego i weryfikuje nabytą świadomość kreatywną.
- **Przeglądy prac**

Do jednej z ważniejszych procedur osiągnięcia celów należą przeglądy wszystkich prac wykonanych w ramach danej problematyki oraz wspólne omówienie zadań, wymiana poglądów i ocena poszczególnych prac. Osobny charakter mają organizowane na koniec roku szkolnego przeglądy wszystkich prac uczniowskich, które stanowią istotny materiał poglądowy, inspirujący do wymiany opinii oraz porównań i ocen, a także poszerzania swoich doświadczeń w postrzeganiu i przyswajaniu różnych zagadnień i problemów z dziedziny fotografii.

- Konkursy przedmiotowe i ogólnoplastyczne
Udział w konkursach przedmiotowych z zakresu fotografii jest ważnym elementem kształcenia i wychowania plastyka. Dlatego uczniowie są zachęceni, motywowani i inspirowani do udziału w takich formach aktywności artystycznej. Są przygotowywani zarówno do przeżywania sukcesów, jak i porażek, co jest stałym elementem życia artystycznego.

KORELACJE MIĘDZYPRZEDMIOTOWE

Zagadnienia formalne, omówione i praktykowane w ramach przedmiotu, uczeń wykorzystuje także na innych zajęciach ogólnokształcących i artystycznych. Z kolei doświadczenia z innych przedmiotów stanowią podbudowę intelektualną i manualną dla fotografii oraz filmu. Przedmiot ma charakter służebny i uzupełniający dla wszystkich przedmiotów plastycznych, a zwłaszcza dla nauczanej specjalizacji. Treści, z którymi się zapoznaje uczeń, bezpośrednio korelują z zagadnieniami teoretycznymi omawianymi na innych zajęciach artystycznych. Poniżej przedstawiona została lista zagadnień wspólnych.

- Fizyka -
 - zagadnienia struktury światła jako części promieniowania elektromagnetycznego,
 - źródła i kształt światła,
 - rozszczepienie i pochłanianie wiązki światła,
 - wykorzystanie wiązki promieniowania świetlnego,
 - proces postrzegania barwy,
 - modele i tryby kolorów,
 - optyka fotograficzna,
 - optoelektronika – podstawy budowy elementów światłoczułych.
- Biologia -
 - budowa oka,
 - psychologiczne aspekty procesu widzenia,
 - oczy i mózg – okolice wzrokowe mózgu,
 - anatomia – analiza budowy człowieka i zwierząt.
- Matematyka -
 - bryły typu elementarnych konstrukcji geometrycznych,
 - pięć brył platońskich,
 - wielościany,

- delto ściany,
- podstawowe działania matematyczne.

- Historia sztuki
 - Środki wyrazu artystycznego w różnych dziedzinach sztuki na przestrzeni dziejów – analogie i relacje.
 - Inspiracje dokonaniem wybitnych twórców.

- Malarstwo
 - Różne rodzaje kompozycji.
 - Środki wyrazu na płaszczyźnie.
 - Studia i interpretacje z natury.

- Technologia informacyjna
 - Wykorzystanie umiejętności posługiwania się komputerem, oprogramowaniem i urządzeniami peryferyjnymi.
 - Wykorzystanie TI do komunikacji i prezentacji swoich osiągnięć.
 - Wykorzystanie TI do tworzenia nowoczesnego warsztatu pracy i przystosowania się do szybko zmieniającego się świata nowoczesnych technologii.

- Projektowanie graficzne, podstawy projektowania
 - Techniki druku tradycyjnego, druk cyfrowy.
 - Podstawy DTP.

DOSTOSOWANIE DO POTRZEB INDYWIDUALNYCH UCZNIÓW

Zagadnienia poruszone w programie nauczania i wymagania dostosowane są do poziomu ucznia przeciętnego. Praca z uczniami zdolnymi polega głównie na tym, że przydziela się im bardziej złożone lub dodatkowe zadania. Uczniom takim pozostawia się też większą samodzielność w realizacji zadanych ćwiczeń.

Praca z uczniem słabym lub słabo zmotywowanym polega głównie na wspieraniu i udzielaniu dodatkowych wskazówek i pomocy technicznej.

Jeżeli w trakcie realizacji programu pojawi się potrzeba czasowej rezygnacji z niektórych wymagań, wynikająca z uwarunkowań medycznych bądź psychologicznych – zadania są realizowane zgodnie z orzeczeniami i zaleceniami, które uczeń otrzymał w poradni pomocy psychologiczno-pedagogicznej (na przykład zwalnia się go z niektórych prac).

WYMAGANIA BAZOWE

Niezbędne wymagania bazowe do realizacji przedmiotu to:

- Studio fotograficzne wyposażone w tło, system oświetlenia studyjnego oraz inne narzędzia do modelowania oświetlenia, a także statywy oraz aparaty (lustrzanki cyfrowe)
- Sala wykładowa wraz ze stanowiskiem komputerowym nauczyciela oraz rzutnikiem z możliwością pokazu multimedialnego, z dostępem do sieci,

a także z dużym stołem do omawiania prac w postaci odbitek fotograficznych lub plików cyfrowych.

- Pracownia wyposażona w filmowy sprzęt oświetleniowy, a także w urządzenia służące do rejestracji obrazu i dźwięku.
- Pracownia komputerowa wyposażona w indywidualne, uczniowskie stanowiska komputerowe oraz stanowisko nauczycielskie do prezentacji z rzutnikiem i ekranem, wszystkie z dostępem do sieci. Stanowiska komputerowe wyposażone w komputer, monitor, tablet graficzny oraz oprogramowanie systemowe, graficzne, filmowe – edycyjne, animacyjne, biurowe.
- Podręczna biblioteczka przedmiotu.
- Stanowisko ekspozycyjne do prezentacji prac uczniów.

PRZEDMIOTOWE KRYTERIA OCENY

Podstawowe funkcje oceny to:

- Informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych oraz o postępach w tym zakresie.
- Udzielanie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien dalej postępować.
- Udzielanie uczniowi wskazówek do samodzielnego planowania własnego rozwoju.
- Motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce i zachowaniu.
- Dostarczanie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach i trudnościach w nauce oraz o szczególnych uzdolnieniach ucznia.
- Umożliwianie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Na całościową ocenę działań młodego adepta sztuki składają się zatem różne czynniki wynikające ze specyfiki kształcenia artystycznego. Istotnym elementem oceny jest jej indywidualizacja w zależności od finalnych dokonań oraz ocena progresu w działaniach warsztatowych i kreatywnych ucznia. W związku z tym unika się oceniania pracy na tle prac wykonanych przez innych uczniów. W ocenianiu bierze się pod uwagę nie tylko aspekt artystyczny i techniczny prac (na każdym etapie ich powstawania oraz na koniec – ocenianie bieżące i sumujące), ale także aspekt społeczno-wychowawczy, czyli np. systematyczność pracy ucznia, terminowość wykonania zadań. Niezwykle ważne są również: nowatorstwo i twórcze eksperymenty towarzyszące realizacji projektu.

Na ocenę całościową zadania składają się oceny poszczególnych etapów pracy, np. ocena merytoryczna (zrozumienie problematyki zadania oraz celu jego realizacji), terminowe wykonanie zadania, stosowane środki wyrazu, indywidualność koncepcji i jej realizacji, postęp w osiągnięciach ucznia.

Istotnym czynnikiem wpływającym na motywowanie ucznia jest też progresywność oceniania. Uczeń ma możliwość poprawy otrzymanej oceny po zakończeniu zadania, np. gdy uzyska ocenę niedostateczną, może ocenę poprawić w wyniku realizacji określonego ćwiczenia. Dotyczy to każdego ćwiczenia. Wówczas w dzienniku utrzymywana jest poprzednio uzyskana ocena oraz dostawiana jest nowa. Progres bierze się pod uwagę przy ustalaniu oceny końcowej, która nie musi być średnią arytmetyczną.

Wszystkie działania ucznia składają się na ocenę śródroczną lub roczną.

KRYTERIA OCENY ZADAŃ FOTOGRAFICZNYCH I FILMOWYCH

Kryteria oceny zadań:

- zgodność z tematem,
- obecność wszystkich założonych elementów,
- walory artystyczne,
- jakość techniczna wykonania,
- terminowość wykonania,
- indywidualność koncepcji,
- nowatorstwo i oryginalność pracy,
- adekwatny dobór medium i środków technicznych do realizowanego zadania.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Kultury w sprawie klasyfikowania, promowania i oceniania wprowadza się następujące oceny: celujący, bardzo dobry, dobry, dostateczny, dopuszczający, niedostateczny. Stopień niedostateczny otrzymują uczniowie, którzy nie spełnili wymagań na stopień dopuszczający.

Oceny uzyskane przez ucznia pozostają też w bezpośredniej relacji z proponowanym zakresem. Uczeń, który realizuje jedynie zadania oznaczone w treściach kształcenia jako podstawowe – uzyskuje ocenę śródroczną lub końcową maksymalnie dobrą. Uczniowie, którzy realizują zadania dodatkowe, mogą uzyskać oceny wyższe (bardzo dobrą i celującą).

Własna indywidualna twórczość fotograficzna związana bezpośrednio z realizowanym programem nauczania jest dostrzegana jako przejaw nadprogramowej aktywności, co w efekcie jest promowane dodatkową, pozytywną oceną.

Stopień dopuszczający otrzymują uczniowie, którzy:

- spełniają wymagania edukacyjne sformułowane dla swojego poziomu przynajmniej w 40%,
- podejmują niektóre zadania, ale w sposób niewystarczający,
- swoją pracą nie odpowiadają w pełni postawionym problemom,
- stosują się tylko do nielicznych uwag nauczyciela,
- w niewielkim stopniu rozwijają się plastycznie.

Stopień dostateczny otrzymują uczniowie, którzy:

- spełniają wymagania edukacyjne sformułowane dla swojego poziomu przynajmniej w 55%,
- podejmują prawie wszystkie zadania,
- w swoich pracach realizują niektóre z założonych celów,
- w zasadzie stosują się do uwag nauczyciela,
- przejawiają widoczne szanse na rozwój,
- wkładając wysiłek w pracę, czynią zauważalne postępy.

Stopień dobry otrzymują uczniowie, którzy:

- spełniają wymagania edukacyjne sformułowane dla swojego poziomu przynajmniej w 75%,
- podejmują zawsze zadanie,
- stosują się do wszystkich uwag nauczyciela i potrafią z nich korzystać w sposób kreatywny,
- powierzone zadania wykonują prawie samodzielnie,
- realizują zadania na dobrym poziomie,
- prawidłowo rozwiązują postawiony problem,
- wykonują prace na poziomie pozwalającym na pierwsze, indywidualne prezentacje w pracowni.

Stopień bardzo dobry otrzymują uczniowie, którzy:

- spełniają wymagania edukacyjne sformułowane dla swojego poziomu przynajmniej w 90%,
- zawsze podejmują zadanie,
- przygotowują prace w pełni odpowiadające założonym celom,
- powierzone zadania wykonują samodzielnie,
- wykonują prace mające walory artystyczne.

Stopień celujący otrzymują uczniowie, którzy:

- spełniają wszystkie wymagania edukacyjne sformułowane dla swojego poziomu,
- samodzielnie realizują zadanie,
- wykonują prace w pełni odpowiadające założonym celom i mające szczególne walory artystyczne,
- przejawiają szczególną inwencję twórczą,
- ujawniają wyjątkowe zdolności artystyczne,
- są bardzo aktywni twórczo również poza pracownią,
- podejmują dodatkowe zadania,
- uczestniczą w konkursach przedmiotowych.

TREŚCI KSZTAŁCENIA: MATERIAŁ NAUCZANIA I OPIS OSIĄGNIĘĆ

PODSTAWY FOTOGRAFII I FILMU - FOTOGRAFIA

1. PODSTAWOWE POJĘCIA ZWIĄZANE Z BUDOWĄ I FUNKCJONOWANIEM SPRZĘTU FOTOGRAFICZNEGO

Materiał nauczania

- Budowa, funkcje i działanie poszczególnych elementów aparatu fotograficznego.
- Klasyfikacja aparatów fotograficznych i ich przeznaczenie.
- Rodzaje obiektywów i ich zastosowanie.
- Podstawowe parametry wykonywania zdjęć.
- Budowa i działanie camery obscury.
- Wyposażenie atelier fotograficznego – funkcje oraz BHP użytkowania.

Opis osiągnięć ucznia

Uczeń...

- Postępuje się właściwą terminologią z zakresu dziedziny.
- Rozpoznaje podstawowe typy aparatów.
- Wymienia rodzaje obiektywów i dobiera je adekwatnie do wykonywanego zadania.
- Ustawia prawidłowo parametry ekspozycji, stosownie do zamierzonego celu.
- Dobiera elementy wyposażenia atelier do realizowanego działania fotograficznego.
- Buduje samodzielnie kamerę otworkową.
- Przestrzega zasad BHP związanych ze sprzętem fotograficznym.

Zastosowane elementy bazy (pomieszczenia, sprzęt foto i oprogramowanie)

- Aparaty analogowe i cyfrowe dostępne w szkole.
- Atelier fotograficzne.

Przykładowe zadania

- Komponowanie zdjęcia w oparciu o głębię ostrości i/lub inne parametry obrazu.
- Perspektywa fotograficzna w zależności od użytej optyki.
- Zastosowanie oświetlenia na przykładzie fotografii portretowej.

Formy sprawdzania osiągnięć ucznia

- Umiejętność zastosowania pojęć i terminów w zadaniach plastycznych.
- Obserwacja progresu w pracach.
- Korekta indywidualna.
- Korekta zbiorowa.
- Sprawdzian - test.
- Przegląd i selekcja prac.

2. ŚWIATŁO W FOTOGRAFII

Materiał nauczania

- Rodzaje oświetlenia.
- Typy lamp.
- Tworzenie portretów studyjnych.

Opis osiągnięć ucznia

Uczeń...

- Świadomie dobiera oświetlenie do uzyskania pożądanego efektu.
- Świadomie dobiera parametry zdjęcia w zależności od zaplanowanego efektu i dalszej obróbki.
- Selekcjonuje zdjęcia.
- Dobiera i wybiera odpowiednią optykę do określonego zdjęcia.

Zastosowane elementy bazy

- Aparaty cyfrowe dostępne w szkole.
- Atelier fotograficzne wraz ze sprzętem fotograficznym.

Przykładowe zadania

- Portret – ze względu na światło.
- Portret kreatywny.
- Retuszowanie zdjęć.

Formy sprawdzania osiągnięć ucznia

- Umiejętność zastosowania pojęć i terminów w zadaniach plastycznych.
- Obserwacja progresu w pracach.
- Ćwiczenie na ocenę.
- Korekta indywidualna.
- Korekta zbiorowa.
- Przegląd i selekcja prac.

3. FOTOREPORTAŻ

Materiał nauczania

- Fotografia reportażowa.
- Fotografia dokumentalna.
- Selekcja zdjęć.
- Kadrowanie jako podstawa myślenia obrazem.

Opis osiągnięć ucznia

Uczeń...

- Świadomie dobiera parametry zdjęcia w zależności od zaplanowanego efektu i dalszej obróbki.
- Dokonuje selekcji zdjęć.
- Uczeń umiejętnie opowiada historie, przedstawia zdarzenia za pomocą odpowiedniego kadrowania i wyboru zdjęć.

Zastosowane elementy bazy

- Aparaty szkolne
- Komputer i rzutnik multimedialny.

Przykładowe zadania

- Reportaż – Moje Święta.
- Reportaż – Moje Ferie.
- Reportaż – Mój Dzień.
- Reportaż – wydarzenia szkolne.

Formy sprawdzania osiągnięć ucznia

- Umiejętność zastosowania pojęć i terminów w zadaniach plastycznych.
- Obserwacja progresu w pracach.
- Prace domowe.
- Korekta indywidualna.
- Korekta zbiorowa.
- Przegląd i selekcja prac.

4. TWORZENIE OBRAZU FOTOGRAFICZNEGO W TECHNICIE CYFROWEJ

Materiał nauczania

- Parametry matrycy aparatu a plastyka obrazu fotograficznego.
- Retusz fotograficzny (Photoshop).
- Praca na warstwach (Photoshop).
- Działania na plikach typu RAW.
- Obróbka fotografii w programach do grafiki bitmapowej (np. Photoshop).
- Cyfrowy fotomontaż / Kolaż fotograficzny.
- Przygotowanie pliku do druku/naświetlenia lub Internetu.

Opis osiągnięć ucznia

Uczeń...

- Świadomie dobiera parametry zdjęcia w zależności od zaplanowanego efektu i dalszej obróbki.
- Dokonuje edycji plików typu RAW i wprowadza na nich zmiany totalne (balans bieli, kontrast itd.).
- Wprowadza zmiany lokalne (wykorzystując narzędzia takie jak maski, warstwy).
- Tworzy fotomontaże z wykorzystaniem dwóch lub większej liczby fotografii.
- Świadomie dobiera parametry pliku zdjęciowego pod kątem jego publikacji.
- Przestrzega prawa autorskiego.

Zastosowane elementy bazy

- Sala ze stanowiskami komputerowymi z programem Adobe Photoshop + Lightroom (lub Camera RAW).
- Atelier fotograficzne wraz ze sprzętem fotograficznym.

Przykładowe zadania

- Tworzenie plików JPG z RAW według zamierzonej skali tonalnej i kolorystycznej.
- Fotomontaż surrealistyczny.
- Retuszowanie zdjęć.
- Koloryzacja zdjęć (praca na warstwach)
- Wykonanie odbitki wystawowej.
- Przygotowanie plików do różnych publikacji.

Formy sprawdzania osiągnięć ucznia

- Umiejętność zastosowania pojęć i terminów w zadaniach plastycznych.
- Obserwacja progresu w pracach.
- Sprawdzian.
- Korekta indywidualna.
- Korekta zbiorowa.
- Przegląd i selekcja prac.

5. DZIEDZINY FOTOGRAFII ARTYSTYCZNEJ

Materiał nauczania

- Fotografia portretowa.
- Fotografia reportażowa.
- Fotografia dokumentalna.
- Fotografia architektury.
- Fotografia inscenizowana.
- Pozostałe dziedziny fotografii.

Opis osiągnięć ucznia

Uczeń...

- Charakteryzuje poszczególne dziedziny fotografii.
- Świadomie dobiera sprzęt fotograficzny do działań związanych z daną dziedziną.
- Wyszukuje w dostępnych mediach (Internet, albumy) inspiracji do własnych działań.

Zastosowane elementy bazy

- Atelier.
- Sprzęt fotograficzny.
- Stanowiska komputerowe.
- Sala z rzutnikiem multimedialnym (korekty i konsultacje prac domowych).

Przykładowe zadania

- Realizacje domowe w wyżej wymienionych dziedzinach fotografii.
- Realizacje zadań w atelier.

Formy sprawdzania osiągnięć ucznia

- Umiejętność zastosowania pojęć i terminów w zadaniach plastycznych.
- Obserwacja progresu w pracach.
- Korekta indywidualna.
- Korekta zbiorowa.
- Przegląd i selekcja prac.

PODSTAWY FOTOGRAFII I FILMU - FILM

1. FILM. CHARAKTERYSTYKA DZIEDZINY I OMÓWIENIE JEJ GATUNKÓW

Materiał nauczania:

- Film - charakterystyka dziedziny sztuki.
- Najważniejsze wydarzenia w historii filmu.
- Gatunki filmowe.

Opis osiągnięć ucznia:

Uczeń

- Charakteryzuje dziedzinę.
- Definiuje podstawowe pojęcia związane z historią filmu.
- Rozróżnia i opisuje gatunki filmowe.

Zastosowane oprogramowanie i urządzenia:

- Komputer i rzutnik multimedialny.

Przykładowe zadania:

- Analiza wybranego gatunku filmowego.
- Charakterystyka wybitnego twórcy, który wywarł wpływ na historię filmu.

Formy sprawdzania osiągnięć ucznia:

- Umiejętność zastosowania pojęć i terminów w zadaniach plastycznych.
- Obserwacja progresu w pracach.
- Korekta indywidualna.
- Korekta zbiorowa.
- Przegląd i selekcja prac.

2. PROCES POWSTAWANIA FILMU

Materiał nauczania:

- Etapy powstawania filmu.
- Piony filmowe.

Opis osiągnięć ucznia:

Uczeń

- Wymienia i charakteryzuje etapy powstawania filmu.
- Rozróżnia i definiuje podstawowe pojęcia związane z poszczególnymi etapami.

- Rozróżnia i opisuje pionny filmowy.

Zastosowane elementy bazy:

- Sala wyposażona w rzutnik multimedialny.
- Urządzenia rejestrujące obraz i dźwięk.
- Filmowy sprzęt oświetleniowy.

Przykładowe zadania:

- Charakterystyka pracy wybranego pionu filmowego.
- Wykonanie prostej sceny filmowej lub krótkiego filmu z uwzględnieniem podziału pracy na poszczególne pionny.

Formy sprawdzania osiągnięć ucznia:

- Umiejętność zastosowania pojęć i terminów w zadaniach plastycznych.
- Obserwacja progresu w pracach.
- Korekta indywidualna.
- Korekta zbiorowa.
- Przegląd i selekcja prac.

3. BUDOWA UTWORU FILMOWEGO

Materiał nauczania:

- Plany filmowe.
- Formaty obrazu emitowanego w kinie i w telewizji.
- Kadr, ujęcie, scena, sekwencja.
- Pojęcie kompozycji i struktury.

Opis osiągnięć ucznia:

Uczeń

- Opisuje i rozróżnia plany filmowe.
- Określa formaty obrazu telewizyjnego i emitowanego w kinie, a także w internecie.
- Wymienia i charakteryzuje elementy budowy utworu filmowego.
- Opisuje na wybranym przykładzie kompozycję i strukturę.
- Realizuje krótki utwór filmowy w oparciu o poznane zagadnienia.

Zastosowane elementy bazy:

- Sala wyposażona w rzutnik multimedialny.
- Urządzenia rejestrujące obraz i dźwięk.
- Filmowy sprzęt oświetleniowy.

Przykładowe zadania:

- Wykonanie ćwiczenia fotograficznego lub filmowego (ujęcie) uwzględniającego plany filmowe.
- Opis i charakterystyka elementów budowy utworu filmowego.
- Analiza kompozycji filmu.

Formy sprawdzania osiągnięć ucznia:

- Umiejętność zastosowania pojęć i terminów w zadaniach plastycznych.
- Obserwacja progresu w pracach.
- Korekta indywidualna.
- Korekta zbiorowa.
- Przegląd i selekcja prac.

4. PODSTAWY BUDOWY I OBSŁUGI URZĄDZEŃ REJESTRUJĄCYCH**Materiał nauczania:**

- Podstawy budowy i działania urządzeń do rejestracji obrazu ruchomego (np. kamery, aparaty cyfrowe).
- Praca kamery na planie filmowym.
- Obsługa wybranych urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk.

Opis osiągnięć ucznia:**Uczeń**

- Zna podstawy budowy i działania urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk.
- Potrafi obsługiwać dostępny sprzęt rejestrujący obraz i dźwięk.

Zastosowane elementy bazy:

- Sala wyposażona w rzutnik multimedialny.
- Urządzenia rejestrujące obraz i dźwięk.
- Filmowy sprzęt oświetleniowy.
- Komputer z oprogramowaniem do edycji.

Przykładowe zadania:

- Opis budowy i funkcji dostępnego w szkole urządzenia do rejestracji obrazu i dźwięku.
- Nakręcenie ujęcia typu Master Shot wykorzystując szkolne urządzenia do rejestracji.
- Realizacja ujęć z wykorzystaniem szwenku.

Formy sprawdzania osiągnięć ucznia:

- Umiejętność zastosowania pojęć i terminów w zadaniach plastycznych.
- Obserwacja progresu w pracach.

- Korekta indywidualna.
- Korekta zbiorowa.
- Przegląd i selekcja prac.

5. ŚWIATŁO ORAZ DŹWIĘK W FILMIE

Materiał nauczania:

- Rola światła w filmie.
- Trójpunktowy model oświetlenia.
- Low key, high key, Temperatura barwowa.
- Filmowy sprzęt oświetleniowy.
- Dostępny sprzęt - funkcje i BHP użytkownika.
- Dialog, gwar, komentarz.
- Muzyka.

Opis osiągnięć ucznia:

Uczeń

- Omawia pojęcia związane z tematem.
- Rozróżnia i opisuje sprzęt oświetleniowy i dźwiękowy.
- Obsługuje umiejętnie dostępny sprzęt.
- Realizuje ćwiczenia w oparciu o zdobytą wiedzę.

Zastosowane elementy bazy:

- Sala wyposażona w rzutnik multimedialny.
- Urządzenia rejestrujące obraz i dźwięk.
- Filmowy sprzęt oświetleniowy.
- Komputer z oprogramowaniem do edycji.

Przykładowe zadania:

- Wywiad - ćwiczenie realizowane z uwzględnieniem trójpunktowego modelu oświetlenia.
- Efekty oświetleniowe (triki) w filmie.
- Rejestracja i montaż sceny aktorskiej z dialogiem.

Formy sprawdzania osiągnięć ucznia:

- Umiejętność zastosowania pojęć i terminów w zadaniach plastycznych.
- Obserwacja progresu w pracach.
- Korekta indywidualna.
- Korekta zbiorowa.
- Przegląd i selekcja prac.

6. MONTAŻ FILMOWY

Materiał nauczania:

- Typy montażu filmowego.
- Interpunkcja filmowa.
- Oś kontaktu.
- Ciągłość montażowa.
- Obsługa programu edycyjnego.

Opis osiągnięć ucznia:**Uczeń**

- Wymienia i charakteryzuje poszczególne typy montażu filmowego.
- Zna pojęcia związane z montażem filmowym i potrafi zastosować je podczas realizacji ćwiczeń.
- Potrafi obsługiwać dostępny program edycyjny.

Zastosowane elementy bazy:

- Sala wyposażona w rzutnik multimedialny.
- Urządzenia rejestrujące obraz i dźwięk.
- Filmowy sprzęt oświetleniowy.
- Komputer z oprogramowaniem do edycji.

Przykładowe zadania:

- Wideoklip. Realizacja i montaż materiału wizualnego do wybranego utworu muzycznego.
- Przetworzenie filmu poprzez montaż.

Formy sprawdzania osiągnięć ucznia:

- Umiejętność zastosowania pojęć i terminów w zadaniach plastycznych.
- Obserwacja progresu w pracach.
- Korekta indywidualna.
- Korekta zbiorowa.
- Przegląd i selekcja prac.

LITERATURA PRZEDMIOTU

Książki:

1. Arnheim Rudolf - Sztuka i percepcja wzrokowa, Wyd. Art. i Film, Warszawa 1978
2. Barthes Roland - Światło obrazu, wyd. KR, Warszawa 1996
3. Brown Blain - Światło w filmie, Wydawnictwo Wojciech Marzec, Warszawa 2009
4. Cotton Charlotte - Fotografia jako sztuka współczesna, Universitas, Warszawa 2010
5. Gombrich Ernst H. - Sztuka i złudzenie, PWN, Warszawa 1981
6. Goodell Gregory - Sztuka produkcji filmowej, Wydawnictwo Wojciech Marzec, Warszawa 2009
7. Gregory Richard L. - Oko i mózg – psychologia widzenia, PWN, Warszawa 1971
8. Hellman Alicja - Film faktów i film fikcji, Uniwersytet Śląski, Katowice 1977
9. Jeffrey Ian - Jak czytać fotografię, wyd. Universitas, Warszawa 2009
10. Kamiński Bogdan, Cyfrowy prepress, drukowanie i procesy wykończeniowe, Wydawnictwo Translator, Warszawa 1999
11. Lechowicz Lech - Historia fotografii, cz.1, PWSFTv iT, Łódź 2012
12. Murch Walter - W mgnieniu oka, Wydawnictwo Wojciech Marzec, Warszawa 2006
13. Pastuszek Włodzimierz - Barwa w grafice komputerowej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000
14. Pastuszek Włodzimierz - Kolor czy barwa, Wyd. Pako Warszawa 1993
15. Pastuszek Włodzimierz – Kolor czy barwa - wstęp do grafiki komputerowej, Wydawnictwo Naukowo Techniczne, Warszawa 2001
16. Płażewski Jerzy - Historia kina, Książka i Wiedza, Warszawa 2010
17. Płażewski Jerzy - Język filmu, Książka i Wiedza, Warszawa 2008
18. Przyłipiak Mirosław - Kino dokumentalne, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2004
19. Sontag Susan - O fotografii, wyd. różne
20. Tarkowski Andriej - Czas utrwalony, Pelikan, Warszawa 1989
21. Toeplitz Jerzy - Historia sztuki filmowej, Tomy I-VI, Warszawa 1955-1990

Czasopisma branżowe:

1. „2+3D”, Wydawnictwo Alfa-Print, Warszawa.
2. „FOTO”, Wydawnictwo foto.com.pl.
3. „Foto Kurier”, Wydawnictwo Foto Kurier.
4. „Kino”, Wydawnictwo Fundacja Kino
5. „EKRANY. Film&media”, Wydawca: Stowarzyszenie Przyjaciół Czasopisma o Tematyce Audiowizualnej EKRANY
6. „FilmPro”, Wydawca: Film Pro s.c. Filip Kovčín, Nenad Miković
7. „Magazyn Filmowy SFP”, Wydawca: Stowarzyszenie Filmowców Polskich
8. „Film&TV Kamera”, Wydawca: Unit Wydawnictwo Informacje Branżowe Sp. z o.o.
9. „Kwartalnik Filmowy”, Wydawca: Instytut Sztuki PAN, Stowarzyszenie Liber Pro Arte

Inne źródła:

1. Strony internetowe:
 - fotopolis.pl

- foto-kurier.pl
 - fototapeta.art.pl
 - framesfactory.pl
 - fotogea.com
 - pokochajfotografie.pl
 - docphotomagazine.com
 - fotoblogia.pl
 - cyfrografia.pl
 - swiatobrazu.pl
 - foto.com.pl
 - szerokikadr.pl
 - optyczne.pl
 - film.com.pl/
 - filmweb.pl
 - filmpolski.p
 - culture.pl
 - film.com.pl
 - wikipedia.pl
2. Fora dyskusyjne.
 3. Tutoriale z nowinkami technicznymi.
 4. Filmoteka Szkolna
 5. Ninateka
 6. Filmoteka Narodowa